

контактує з поліцією навіть після отримання ним винагороди в банку, що також здійснюється за кодовим номером.

Цікавий досвід США по створенню при поліцейських департаментах молодіжних загонів сприяння поліції. Такі загони складаються з 10-30 добровольців у віці 12-17 років, які надають допомогу в правоохоронній діяльності, наприклад, в підтриманні публічної безпеки і порядку під час проведення масових заходів, допомагають черговому по департаменту.

В США сьогодні діє понад 50 видів різних громадських об'єднань правоохоронної спрямованості – від груп спостереження за порядком на вулицях, до спеціальних добровільних формувань, члени яких носять форму і мають право в разі затримання злочинця застосовувати зброю та спеціальні засоби.

За кордоном в більшості випадків походять від розуміння того, що для ефективного участі громадськості в охороні публічної безпеки і порядку необхідно зацікавити населення, створити у громадян позитивне ставлення до діяльності поліції та їх проблем.

З кінця минулого століття поліція США стала широко спиратися на філософію «суспільно-орієнтованої діяльності», яка виражається в стратегії, що складається з набору принципів, практик і програм, завдяки яким поліція здійснює правоохоронну діяльність взаємодіє з населенням на основі партнерських відносин.

Мотлях О.І., провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем досудового розслідування Навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

ПРОБЛЕМАТИКА ВІДКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ У РОЗСЛІДУВАННІ ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Проблемні питання, пов'язані з корупцією в Україні є одним із пріоритетних завдань розвитку нашої держави.

Основоположним етапом на шляху боротьби з цим ганебним явищем було прийняття Закону України «Про запобігання корупції», який слугував основою для запровадження нового механізму

електронного декларування та криміналізацією дій, пов'язаних з декларуванням недостовірної інформації. Наразі, встановлення відповідальності за вказані злочинні дії, як дієвий інструмент, працює системно з ефективним виявленням відповідних правопорушень із наступним притягненням до відповідальності винних осіб.

Разом з тим, в цій царині є низка проблемних питань, які потребують свого вирішення. Одним із таких – це проблематика відкриття кримінального провадження при розслідуванні декларування недостовірної інформації як початкового етапу в системі процесуальних дій, правильність якого забезпечує успіх його розкриття. Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК України) передбачено, що досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань, яке може здійснювати слідчий, прокурор після отримання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення [1]. Однак, Законом України «Про запобігання корупції» встановлено, що Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) уповноважене на проведення контролю та перевірки декларацій суб'єктів декларування та затвердження обґрунтованих висновків у разі виявлення ознак іншого корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення.

Так, НАЗК у своєму Рішенні від 08 грудня 2017 року №1375 висловило позицію відносно того, що основним джерелом обставин, які свідчать про декларування недостовірної інформації чи незаконне збагачення можуть бути лише висновки, викладенні в рішенні НАЗК за результатами повної перевірки декларації. З огляду на те, що встановлення за наслідками такої перевірки фактів порушення антикорупційного законодавства, а саме: декларування недостовірної інформації та ознак незаконного збагачення, є наявністю підстав для притягнення особи до адміністративної чи кримінальної відповідальності [2].

Зазначену позицію НАЗК підтримав Верховний суд України, зокрема у кримінальному провадженні №814/886/17 з акцентуванням, що «здійснення контролю та перевірки декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зокрема, щодо достовірності і повноти відомостей, поданих суб'єктом декларування у декларації, належить до виключної

компетенції Національного агентства з питань запобігання корупції» [3].

Вважаємо, що вказана позиція не повною мірою враховує контекст проведення вказаних перевірок. Перевірка – це форма здійснення контролю, яка проводиться з метою встановлення, фактів, стану дотримання законодавства, доцільності застосування відповідних прийомів та способів.

Так, КПК України закріплює правові підстави та повноваження слідчих, прокурорів для проведення перевірок даних, які свідчать про наявність кримінальних правопорушень, втому числі недостовірності інформації, наведеної в декларації. За результатами вказаних перевірок слідчий, прокурор наділений повноваженнями щодо відкриття кримінального провадження, але не наділений повноваженнями перевірки декларацій в розумінні Закону України «Про боротьбу з корупцією» за результатами, якої здійснюється формування та надання відповідного висновку.

Неможливість відкриття кримінального провадження за наявності перевірки слідчим, прокурором даних декларації, без оформлення відповідного висновку, буде порушенням конституційного принципу рівності всіх перед законом. Адже неможливо уявити ситуацію в якій слідчі чи прокурори мають достатньо правових підстав для відкриття кримінального провадження щодо розслідування злочинів, пов'язаних із позбавленням життя особи чи завдання шкоди її здоров'ю, які визнаються одними з найвищих соціальних цінностей. При цьому, для корупційних злочинів необхідне першочергове отримання відповідного висновку від НАЗК. Водночас, слід зауважити, що відтермінування відкриття кримінального провадження до моменту надання висновку Національним антикорупційним бюро (далі – НАБУ), надає можливість злочинцю уникнути кримінальної відповідальності, шляхом внесення поправок до своєї декларації. Більше того, суб'єктна виключність щодо перевірки декларацій на відповідність даних, є обмеженням повноважень правоохоронних органів, які мають забезпечувати швидке реагування на факти, що свідчать про вчинення правопорушень, з наступним здійсненням повного та неупередженого розслідування.

Переконані, що необхідність врегулювання колізійності застосування норм КПК України та Закону України «Про запобігання корупції» має ґрунтуватись не за принципом визначення суб'єкта, а за режимом проведення такої перевірки. Тобто необхідно виокремлювати

загальний і спеціальний режими перевірки поданих електронних декларацій. Водночас, загальний режим має забезпечувати безпосереднє виконання НАБУ своїх функцій щодо перевірки декларацій як технічний процес, а спеціальний режим – перевірку декларацій, в умовах виконання повноважень слідчих, прокурорів, закріплених КПК України, який би міг забезпечуватися слідчими, прокурором, першочергово в рамках досудового розслідування до моменту отримання відповідного висновку.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процес: підручник / [Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін.]. Харків, 2013. 824 с.
2. Роз'яснення НАЗК від 08.12.2017 №1375 Детальніше на сайті: <https://goo.gl/fULVj7> #НАЗК
3. Верховний суд України ВС/КАС № 814/886/17 від 11.04.2018 р.

Хуторянський О. В., доцент
кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх
справ кандидат юридичних наук

ВІКТИМОЛОГІЧНІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ КОРИСЛИВО- НАСИЛЬНИЦЬКИМ ЗЛОЧИНАМ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ДІТЬМИ

Реалізація державної політики у сфері захисту дитинства тривалий час турбує не лише вчених-юристів і правоохоронців-практиків, а й широкі верстви населення. З метою упровадження в Україні європейських стандартів з охорони прав дитини наша держава взяла на себе низку міжнародно-правових зобов'язань щодо забезпечення належного психічного і фізичного розвитку молоді, її захисту від будь-яких відхилень нормативно врегульованої поведінки. Так, відповідно до Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016-2020 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 1018-р, необхідність повноцінного розвитку та самореалізації молоді є однією із суспільних цінностей, а її соціальна підтримка одним з основних пріоритетів державної політики. Потребують нагального розв'язання проблеми, що пов'язані з низьким рівнем зайнятості молоді на ринку праці за